

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Informační podpora vědy, výzkumu a inovací

aneb

Procházka od volného internetu k profesionálním
informačním zdrojům a zpět pro studenty Gymnázia
Cheb v rámci projektu **Věž**.

Richard Papík

Univerzita Karlova v Praze

<http://www.linkedin.com/in/papik>

<http://www.facebook.com/richard.papik>

<http://infonavigator.blogspot.com>

Duben 2015

Theory is when you know everything but nothing works.

Practice is when everything works but no one knows why.

In our lab, theory and practice are combined: nothing works and no one knows why.

Obsah

Informační společnost, její negativa a pozitiva. Mění se role informačních institucí a knihoven, změna informačních potřeb uživatelů, změny informačního chování a přeměny informačních zdrojů. Kategorizace informačních zdrojů. Viditelný a neviditelný web. Informační podpora vědy, výzkumu a inovací. Praxe informační podpory prostřednictvím zejména elektronických informačních zdrojů s praktickými úlohami. Diskuze?

Je těžké předpovídat,
obzvláště budoucnost

„It's Difficult to Make Predictions,
Especially About the Future.“

Niels Bohr? Samuel Goldwyn? Robert
Storm Petersen? Yogi Berra? Mark Twain?
Nostradamus? Anonymous?

„To považuji jen za vtip, a snad obchodní trik. M
některé knihy v počítači je možná dobré
k určitým vědeckým pracím, archivování, al
představa, že si někdo koupí nový román
na disketě nebo si ho vyhledá na internetu
sedne před obrazovku a začne si číst, j
absurdní ...

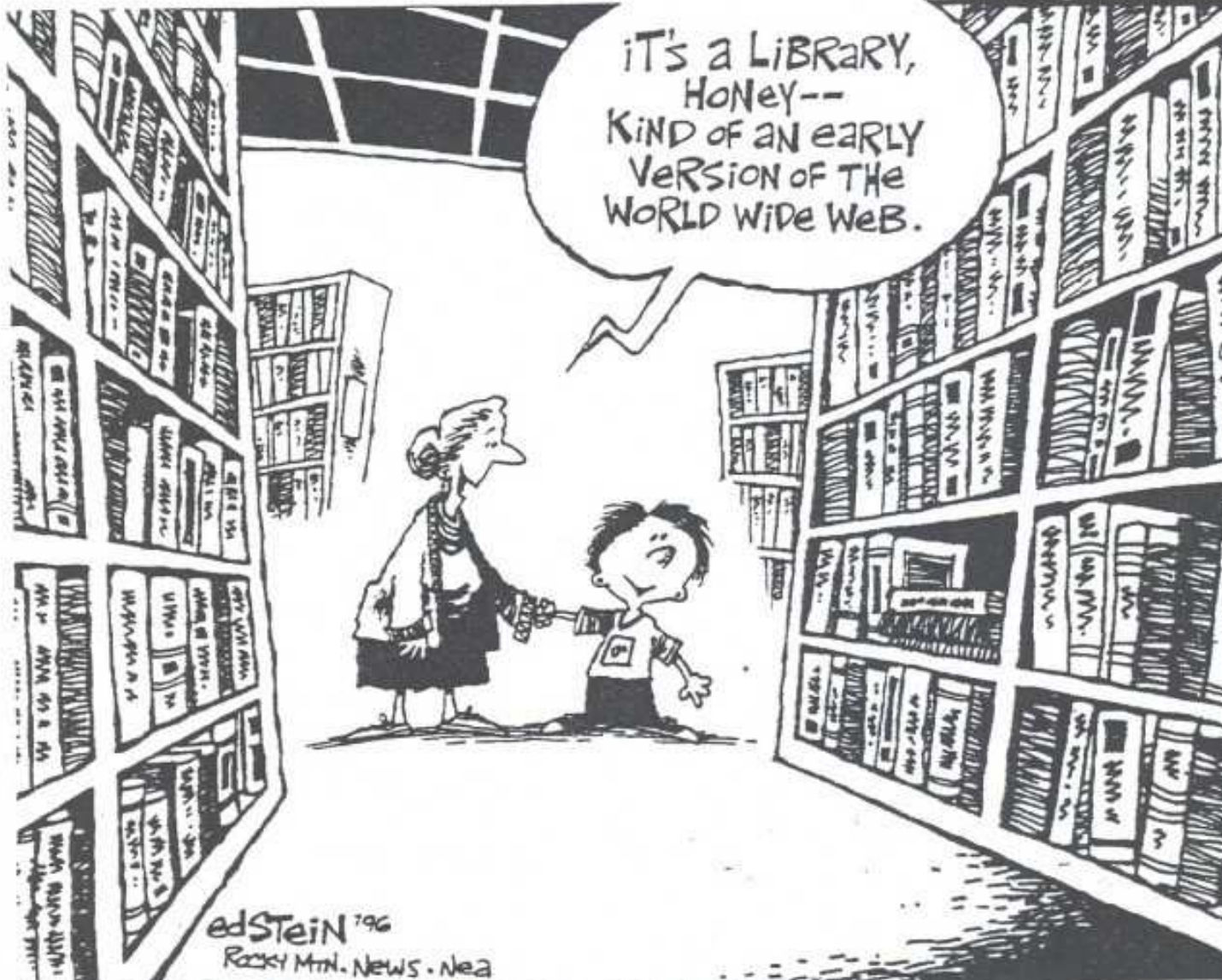
odpověď Ephraima Kishona na otázku: „Myslíte, že
budoucnost knihy je v její elektronické podobě?
(knižní veletrh ve Frankfurtu, podzim 1999)

„Budoucnost není již tím, čím bývala.“

The future isn't what it used to be.

Paul Valéry (1871-1945)

it's a LIBRARY,
Honey--
KIND OF AN EARLY
VERSION OF THE
WORLD WIDE WEB.

edStein '96
Rocky Mtn. News • Nea

Čím začít?

Prehistoric Googling

Our technological powers increase, but the
side effects and potential hazards also
escalate
Alvin Toffler

Kdo ovládá minulost, ovládá budoucnost
Kdo ovládá přítomnost, ovládá minulost
George Orwell

Elektrotechnika, počítače, přenosy, komunikace ...

- Morse (19.století), Hartley (30.léta 20.století), trochu jinak Turing; pak Shannon (40.léta a dále): Bellovy laboratoře a projekt účinného přenosu informace => teorie informace
- počítačová věda a první počítače ...

- v 50. letech uživateli matematici, případně specializovaní vědci, jsou tu historické vlivy (např. 1957)
- rok 1955 □ „ ... počet bílých límečků a zaměstnanců služeb poprvé v dějinách převýšil počet dělnických modrých límečků.“

Alvin Toffler (Nová civilizace)

- blíží se střet 2. a 3. vlny ... „the third wave“
- změny v 50. letech (ve světě) a reflexe nřichází zejména v 70 letech (ve světě)

- v 60. letech uživatelé počítačů a informační specialisté □ začínají aplikace do oblasti informačních systémů typu databázových center a do knihovnictví, pokusy s plnými texty
- v 70. letech - již v éře minipočítačů - odborníci ne vždy a nutně počítačově orientovaní

- v 80. letech uživatelem v podstatě každý rozvoj grafických uživatelských rozhraní, je rozšířená platforma mikropočítačů, která nahrazuje či doplňuje terminálové přístupy
- v 90. letech a na přelomu století 20. a 21. století může být uživatelem prakticky kdokoli a navíc může být účastníkem mobilní komunikace

„Příští generace počítačů budou tak
inteligentní
že budeme rádi, když si nás budou
vydržovat alespoň jako domácí zvířata.“

Marvin Minsky (nar. 9.8. 1927)
Massachusetts Institute of Technology
vědec v oblasti umělé inteligence

Sítě, sítě, a zase sítě ...

- 90.léta 20.století a počátek 21.století – např. nevídaný rozmach tzv. distribuovaných informačních systémů
- hypertextově orientované formy (WWW) převládají
- z textového dokumentu a prostoru do prostoru dalších multimediálních forem
- počítače a síťová (WAN a VAN) komunikace změnily:
 - pracoviště, pracovní svět,
 - životní styl

Svoboda, vlastnictví, kontrola?

- jedním z hlavních paradoxů informační společnosti je to, že informace jsou snadno rozšiřitelné a využívané, což vede k různým problémům v rámci svobody informací a kontroly informací, také pak k problémům duševního vlastnictví
- Digital Millennium Copyright Act (DMCA), 1996, USA
- Copyright Directive (EUCD), 2001, Evropa
- jiná větev duševního vlastnictví: průmyslově právní ochrana – informační zdroje jsou přístupné volně a zdarma a některé indexovány internetovými vyhledávacími nástroji (role WIPO, EPO, u nás ÚPV)

Nové koncepty a jejich vliv

- koncepty digitálních technologií, nových médií, změn informačního obsahu, elektronické komerce (e-commerce), elektronického obchodu (e-business), ale také se objevují aktivity typu „CC“ (creative commons)
- to vše má vliv na změny v digitálním vlastnictví (digital property) uprostřed věku informační společnosti

... ALE:

Informační propast (information gap) a informační chudoba (information poverty)

Od konce 80. let a zejména v první polovině 90.let se začíná používat pojem digitální ekonomika a s ním související a zároveň alarmující jev a pojem digitální rozdělení (digital divide). Svět je rozdělen jinak, než byl rozdělen dříve (dříve např. ve stylu Západ – Východ nebo Sever – Jih):

1. lidé, kteří mají přístup k informacím,
2. lidé, kteří nemají efektivní přístup k informacím.

Digitální rozdělení nemusí být chápáno jen jako rozdělení mezi národy a zeměmi, ale i uvnitř určitého státu nebo společenského uskupení.

A teď i jiný pohled, „the turning point“ : Fritjof Capra

- Vize blízké budoucnosti podle F.Capry:

„Na konci tohoto (myšleno **dvacátého**) století jsme svědky dvou vývojů, kterou budou mít oba obrovský dopad na život v příštím století. Oba tyto vývoje přímo souvisí se sítěmi a oba se také týkají radikálně nových technologií. Jeden z nich, z těchto vývojů, představuje růst globálního kapitalismu a této společnosti sítí ... Druhý vývoj souvisí s vytvořením udržitelných společností, které by byly ekogramotné a které by vycházely z návrhů nebo plánů, které by bylo možné nazývat ekoplánem. Globální kapitalismus v současné době využívá elektronických sítí a cílem globální ekonomiky je i nadále maximalizovat bohatství a moc elit v této společnosti sítí – **network society**. A tyto jiné hodnoty mohou tvořit tyto sítě. Problémem a úkolem pro nás, pro **21. století**, je právě změnit tento hodnotový systém a přenést ho do společnosti sítí pro potřeby lidské spravedlnosti a ekologické udržitelnosti.“

(Z vystoupení F.Capry na konferenci **Forum 2000** v Praze)

Kde byl JINÝ z významných světových bodů
zvratu v kontextu informační společnosti?

COPYRIGHT : MORTEN INGEMANN

Kdo byl blízko u toho?

2

**International
Telecommunication
Union**

الاتحاد الدولي للاتصالات

国际电信联盟

**Unión
Internacional de
Telecomunicaciones**

**Union
Internationale des
Télécommunications**

**Международный
союз
электросвязи**

Archív ITU:

<http://www.itu.int/itudoc/itu-d/wtdc/wtdc1994>

Remarks prepared for delivery
by U.S. Vice President Al Gore

World Telecommunication Development Conference,
Buenos Aires
Monday, March 21, 1994

I have come here, 8,000 kilometres from
my home, to ask you to
help create a Global Information Infrastructure.
To explain why, I
want to begin by reading you something that I
first read in high
school, 30 years ago.

... a závěr viceprezidentovy řeči

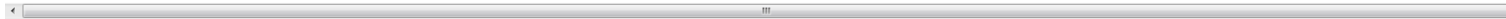
└

Let us seize this moment.

Let us work to link the people
of the world.

Let us create this new path as
we walk it together.

- 8 -

12 témat digitální (informační) ekonomiky (inspirace od Dona Tapscotta) se dá aplikovat na řadu uspokojivých, ale také obávaných jevů v informační společnosti

- Kvalifikace
- Digitalizace
- Virtualizace
- Molekularizace
- Integrace a síťová orientace
- Zánik mezičlánků
- Konvergence
- Inovace
- Role zákazníka
- Bezprostřednost
- Globalizace
- Nerovnost

... nebudte ve
stresu, protože:

„Každý, kdo věří, že v konečném světě
může pokračovat neohraničený růst, je
buď blázen, nebo ekonom.“

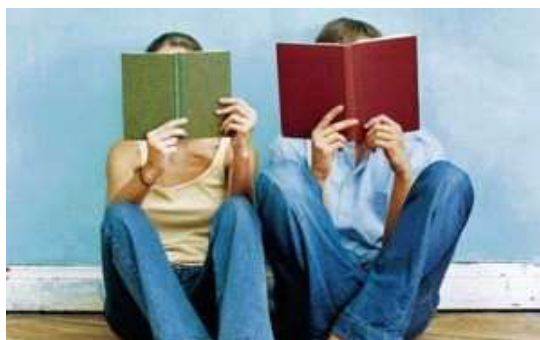
Kenneth Boulding

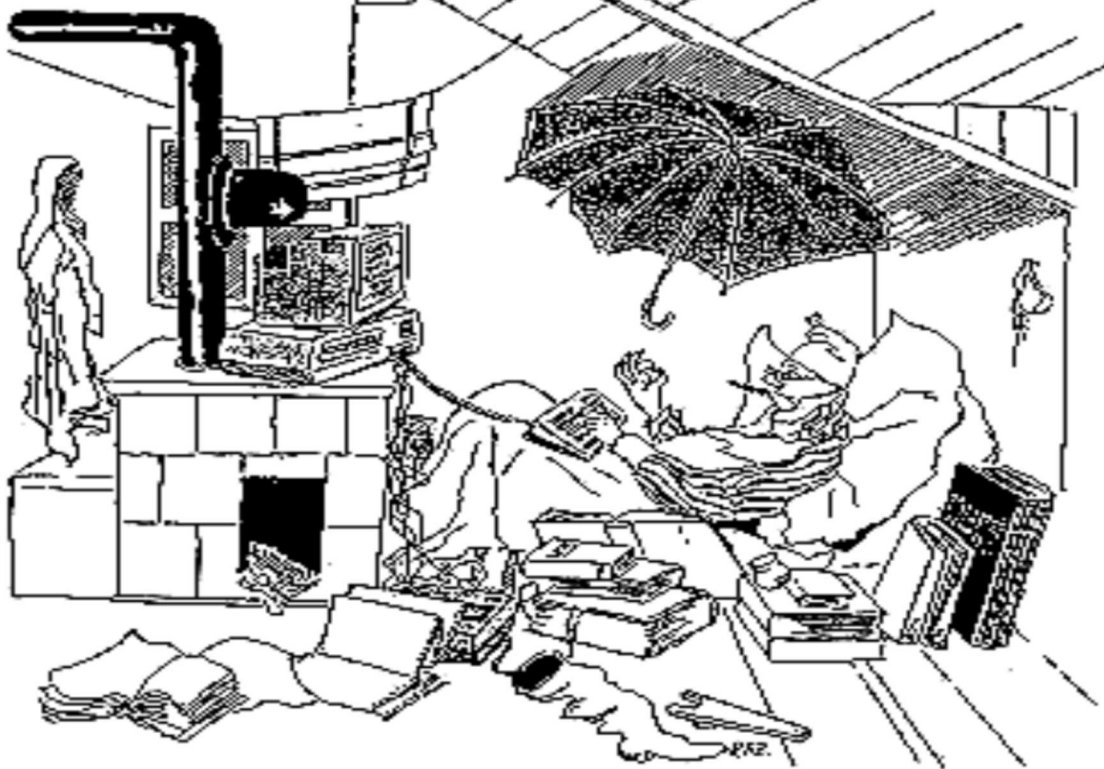
(citát převzat z publikace Václava Cílka a Martina Kašíka Nejistý plamen)

Doplnění: Kenneth Ewart Boulding (January 18, 1910 – March 18, 1992)
was an [economist](#), educator, peace activist, [poet](#), [religious mystic](#),
systems scientist, and interdisciplinary philosopher.

Viz také: http://en.wikipedia.org/wiki/Kenneth_E._Boulding

Čtení snižuje stres o 60 procent, zjistili vědci.
Zvyšuje naši sebeúctu a zahání deprese.
National Reading Campaign v Torontu na to šla
poněkud vědecktěji a společně s CBC Books
zkoumala, na co konkrétně má u člověka čtení
vliv. V dnešní době vyhrává první faktor – čtení po
šesti minutách zredukuje stres o 60%.

Děkuji za pozornost v přednášce, přejdeme k praktickým
záležitostem kolem informačních zdrojů, tak
<http://infonavigator.blogspot.com>

Richard.Papik@ff.cuni.cz

Doplňek :-) : <http://www.youtube.com/watch?v=jZkHpNnXLB0>

Osobní poznámka: po shlédnutí této šestiminutové projekce ;-) a
si znovu čtu rád autory Alvina Tofflera a zároveň George Orwella